

Зорана Симић и Јелена Лалатовић

(НЕ)МОЋ ЖЕНСКОГ АУТОРСТВА: ГЛОБАЛНИ ИЗАЗОВИ НА ЛОКАЛНОМ ТРЖИШТУ

Темат који је пред вама настао је из потребе да одговоримо на питања како је и зашто женско ауторство и, по аналогији, ауторство из редова угњетених друштвених група и слојева постало (пре)цењена роба на књижевном тржишту. Ова запитаност није ништа друго до жеља да се критикују односи друштвене и политичке моћи који управљају како рецепцијом и тумачењем текста тако и условима у којима се књижевност ствара, дистрибуира и интерпретира данас (и овде). Један од стереотипа који прати тржишни успон и културну валоризацију разних ауторки јесте да видљивост књижевница, уредница и критичарки у јавности истовремено значи и пораз традиционалних образаца у стварању и промишљању књижевних дела. Укратко, „генерацијско сведочанство” и „генерацијски глас” на цени су јер се претпоставља да је млада генерација савладала слабости својих претходница и претходника. Отуда све текстове у овом темату повезује и преиспитивање матрице *џрансгенерацијској дијалоја*. Јесу ли нужно савремене ауторке авангардније и субверзивније у односу на феминизам двадесетог столећа? Да ли су слободе нових генерација изборене интелектуалним и поетичким превратом, или је реч о илузији напретка коју ствара и подстиче слободно тржиште? Да ли се наслеђе империјалистичког поретка уистину преиспитује или се, напротив, само потврђује у, условно речено, новим изразима и формама?

Темат отвара текст Зоране Симић „Књижевна (не)починства”, који указује на то како кодови иницирања у свет књижевног стваралаштва и „стручна” вредновања таквог постигнућа умногоме утеловљују логику насиља у породици. Јелена Лалатовић у тексту „Сабласти бумера: генерацијски или класни сукоб” анализира на који начин категорија идентитета повезује наизглед супротстављене полове – национални и „прогресивни”. Чланак Татјане Росић „Вјештица и Коцкар” преиспитује могућности за доследан антиратни и антикапиталистички став и поетички ангажман у оквиру женског ауторства које се опире комерцијализацији. Свесне чињенице да су нам и данас потребне визије које покрећу и надахњују, темат завршавамо дашком оптимизма. Александра Петровић у тексту „(Без)успешан повратак мајци: романи Тање Ступар Трифуновић и Биљане Јовановић” истражује односе између мајки и ћерки, који се развијају у распону од насиља и (само)поништавања до међусобног уважавања и ослобођења.

Глобализација подразумева безусловно ширење тржишта, услед чега се све средине сусрећу с веома сличним изазовима. Наша је намера управо да локалне колорите разумемо и тумачимо као део знатно ширих кретања, која пак доводе до све снажнијег сужавања слободе говора и све милитантнијег дисциплиновања одређених политичких тема и ставова путем њиховог претварања у „бренд”. Иако не нуди много разлога за оптимизам, такво стање ствари књижевну критику позива и обавезује да одбије улогу пуког саучесника.